

L&i c&a BBT Champaka.info. Dân t&c H'rê c&on có tên g&i kh&ac là Ch&am R&e, Chom Kr&, là th&n dân c&a v&ng qu&c Chapa x&a kia. H&m nay, ng& i H'rê s&ng ch& y&u & t&nh Qu&ng Ng&i và Bình Đ&nh, Theo t&ng s& đ&i u tra dân s& vào năm 2009, ng& i Hr&e & Vi&t Nam có dân s& 127.420 ng& i: Qu&ng Ng&i (115.268 ng& i, chi&m 90,5% t&ng s& ng& i Hr&e t&i Vi&t Nam), Bình Đ&nh (9.201 ng& i), m&t s& c&on l&i & Kon Tum, Đ&k L&k và Gia Rai.

Ng& i H'rê làm lúa nĉc t& lâu đ&i. K& thu&t canh tác lúa nĉc c&a ng& i H'rê t&ng t& nh& ng& i Ch&am & Ninh Thu&n và Bình Thu&n. Ng& i H'rê ch&n nu&oi tr&ng h&t nh&m ph&c v& các l&ng cung b&ai, riêng tr&âu c&on đ&ng c&ng d&ng đ& kéo c&ay, b&a. Ngh& đ&an lát, d&t kh&a phát tri&n, nh&ng ngh& d&t đ&a b& mai m&t qua m&y ch&c n&am g&n đ&y.

Ng& i H'rê c&ng c&ng có l& đ&âm tr&âu nh& phong t&c chung & Tr&ng S&n-Tây Nguyên, th&ch s&ng t&c th& ca, ham m&e ca hát và ch&i các lo&i nh&c c&. Tr&ng c&a đ&n ông H'rê đóng kh&, m&c áo cánh ng&n đ&n th&t l&ng ho&c & tr&n, qu&n kh&n; đ&n bà m&c v&ay hai t&ng, áo 5 th&n, tr&um kh&n. Nam, n& đ&u búi tóc c&ài tr&âm ho&c l&ng chim. Ngày nay, ng& i Hr&e m&c qu&n áo nh& ng& i Kinh, riêng cách qu&n kh&n, tr&um kh&n v&n nh& x&a. Ph&n l&n n& gi&i v&n m&c v&ay, nh&ng may b&ng v&i d&t công nghi&p. Ng& i Hr&e th&ch đeo trang s&c b&ng đ&ng, b&c, h&t c&nh m; nam n& đ&u đeo vòng c&, vòng tay, n& có th&m vòng ch&n và hoa tai. T&c c&a r&ng đ&a d&n d&n đ&ng c&xoa b&.

V&n d& b&n d&a : Th&c tr&ng x&a h&i c&a ng& i H'r&e h&m nay

By

David Klep (ng& i H'r&e Qu&ng Ng&i)

Th&a qu&i v&, chung t&oi l&a ng& i d&n b&n d&a H'r&e sinh s&ng tr&en mi&n th&ng du Qu&ng Ng&i, h&u h&t l&a làm n&ng v& d&a t& l&u d&i l&a làm ru&ng. Tuy nhi&n hi&n th&i th& không đ& ru&ng m&a làm, đ&ng th&i c&ng kh&ng đ& đ&t m&a tr&ng tr&t. Con s& thi&u ru&ng v& đ&t đ& m&a sinh s&ng l&en đ&n 90% : đ&o l&a m&t th&c t&. Trong hoàn c&nh đ&o b&t bu&t ng& i d&n H'r&e chung t&oi quanh n&am ph&i xa nh&a đ& di l&a làm thu&e m&nh n&nh t&nh th&nh trong n&mc. Trong s& n&ay, đ&a s& l&a di l&a kh&p t&nh T&y Nguy&n nh& : Datlak, L&am Đ&ng, Gia Lai, Đ&t N&ng, v.v., c&on l&i l&a di l&a &c th&nh ph&i nh& : Qu&ng Ng&i, Đà N&ng, S&ài Gòn .v.v...Nh&ng ng& i ph&i n&, m&t s& ít l&a t& n&b;t h&o r&i rác kh&p n&i trong n&mc.

Th&a qu&i v&, hi&n t&i ri&ng con em ng& i H'r&e đang tu&i ăn h&c, đ&i đ&a s& l&a b& h&c n&a ch&ng đ& di l&a làm thu&e, có m&t s& nh& h&c đ&n cao đ&ng ho&c đ&i h&c th&i xin vi&c l&a làm kh&ng đ&ng, tr&a l&a con c&a c&ng s&n .

Về n dâ bâ n đâ a : Thâ c trâ ng xâ hâ i câ a ngâ i H'rê hâm nay

Written by David Klep (ngâ i H'rê Quâ ng Ngãi)

Tuesday, 10 February 2015 03:10

Lý do ngâ i dân bâ n đâ a H'rê thiâ u đâ t đai sâ n xuâ t là vì đâ a hình đâ a thâ toàn là râ ng nûi, đâ i sâ ng râ t là nghèo khâ . Tuy nhiên nhâ ng ngâ i có quyâ n và có tiâ n, tâ c là cán bâ câ ng sâ n, hâ phá râ ng trô ng cây (Keo) nguyên liâ u và làm giàu lê n. Thâ m chí, râ ng đâ u nguâ n hâ cung phâ luôn, đâ n mùa nóng, ruâ ng không có nâ c canh tác. Hâ u nhâ hâ phá gâ n hât trong mây tâ nh miâ n nûi Quâ ng Ngãi, tâ c là vùng câ a ngâ i dân bâ n đâ a H'rê .

Thâ a quí vâ , nói vâ tín ngâ ng, đâ t biâ t là tôn giáo Tin Lành, ngâ i H'rê chûng tôi đâ tin nhâ n vào khoâ ng 4% tâ c là gâ n 8000 tín hâ u trên dân sâ ngâ i dân bâ n đâ a H'rê là trên hai trâm ngàn ngâ i (200.000) hiâ n tâ i. Nhâ ng sâ còn lâ i, đa sâ là tín ngâ ng theo tâ p quán, còn mât sâ thì theo lâ i câ ng sâ n vô thâ n. Tuy nhiên nhâ ng ngâ i theo tâ p quán thuâ n túy thì hâ khô ng còn thâ c hiâ n tích câ c nhâ ngày xâ a nâ a . Nghĩa là hâ sâ ng gâ n nhâ là vô thâ n, ít thâ cung. Lý do là vì câ ng sâ n luôn tuyên truyâ n đâ ngâ i dân theo lâ i sâ ng nhâ hâ , thâ m chí hâ áp đâ t phâ i theo hâ , kâ câ nhâ ng ngâ i theo tôn giáo Tin Lành. Nâ u khô ng thâ c hiên theo châ trâ ng câ a hâ , thì hâ làm khô đâ đâ u, châ ng hâ n : hâ mât xuâ ng xâ , công an đâ n nhâ và khô ng cho vào danh sách hâ nghèo. Đâ t biâ t là tôn giáo Tin Lành , câ ng sâ n tìm cách đàn áp phâ i nghe và làm theo hâ thì hâ mât cho sinh hoâ t tín ngâ ng câ a mình. Cho nê n đa sâ nhâ ng ngâ i theo tôn giáo Tin Lành thâ c hiâ n theo hâ và gâ n nhâ nhâ ng con ngâ i đó khô ng còn là tin chúa nâ a mà là tin và làm theo câ ng sâ n. Đó là lâ i cai trâ đâ c ác câ a câ ng sâ n .

Thâ a quí vâ , mât văn hóa và đâ i sâ ng câ a ngâ i dân bâ n đâ a H'rê chûng tôi hâ u nhâ đâ bâ mai mât, cung nhâ bâ chính sách câ a câ ng sâ n hóa dân ngu. Hay nói mât cách khác, đâng hâ n là sâ áp đâ t và đàn áp tâ n giáo văn hóa, tâ p quán và tín ngâ ng câ a ngâ i dân bâ n đâ a H'rê chûng tôi. Bâ i tâ mât đâ i sâ ng bâ áp đâ t và đàn áp vâ văn hóa thuâ n túy, tín ngâ ng tôn giáo câ ng vâ i sâ nghèo khâ , cho nê n ngâ i dân chûng tôi hiâ n tâ i sâ ng râ t là thiâ u tình thâ ng và gâ n nhâ là vô câ m. Đây là sâ thâ t râ t là đâng buâ n cho mât dân tâ c bâ n đâ a H'rê câ a chûng tôi .

Thâ a quí vâ , trong bài viâ t này, tôi châ tóm tâ t sâ lâ i c vâ đâ i sâ ng văn hóa tín ngâ ng câ a

V&n d& b&n d&a : Th&c tr&ng x& h&i c&a ng&i H'rê h&m nay

Written by David Klep (ng&i H'rê Qu&ng Ng&i)

Tuesday, 10 February 2015 03:10

ng&i dân H'rê chúng tôi. R&t mong quý v& tìm hi&u thêm và hình dung đ& hi&u th&c tr&ng c&a m&t dân t&c th&t đáng lo và đáng bu&n c&a chúng tôi .

Tuy nhiên hy v&ng đ&t nĉc Vi&t Nam trong m&t ngày không xa l&m s& có nhân quy&n t& do và dân ch&, thì ngày &y chúng tôi tin s& kh&oi ph&c l&i đĉc t&t c& nh&ng đ&u đ&a m&t và đang m&t.

Thôn ng&i H'rê

V&n d& b&n d&a : Th&c tr&ng x& h&i c&a ng& i H'r& hom nay

Written by David Klep (ng&i H'r& Qu&ng Ng&i)

Tuesday, 10 February 2015 03:10
